

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 6

88. ÅRGANG

27. MARS

1976

(SIDE 86)

Katolikk i Norge i dag

FRANCISKUS- SØSTRENES FREMTID

(SIDE 90)

(SIDE 90)

Jubileum med konvertitter i Haugesund

Ny biskop i Nord-Norge

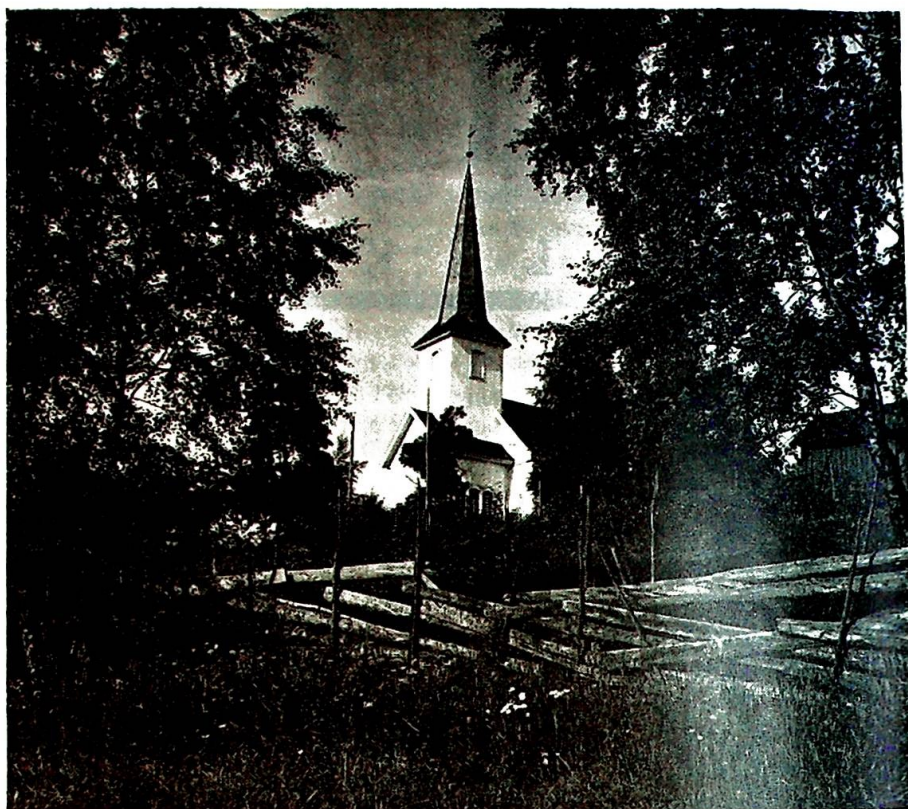
(SIDE 88)

En katolsk mening om saken

Dagens Norge — det kan være så mange ting. Fra miljøet rundt en landsens kirke til det moderne industrisamfunnets tilsynelatende harde og kristendoms-fremmede hverdag. Hvor står noen få tusener norske katolikker i denne situasjonen, hva er deres syn på mulighetene for samarbeide, fellesskap og forkynnelse?

St. OLAV gjengir i dette nummer en bred situasjonsanalyse fra boken «Katolikk i dagens Norge». For noen av våre lesere er dette kjent stoff, for mange andre, bl.a. for storparten av våre ikke-katolske venner, er tankene nye.

RED.

KATOLIKK I NORGE I DAG

Innholdet i den kristne forkynnelse er evig gyldig. Men dens form er det ikke. Forkynnelsen er rettet til mennesker som lever i en helt bestemt tid og under helt bestemte forhold. Formen må tilpasses dem, dersom forkynnelsen skal nå frem. Her kommer det aktuelle inn: Den skal for eksempel henvende seg til mennesker i Norge, i vårt bispedømme, til mennesker som lever nå, i 1976. Det må vi ta hensyn til. Hvordan er disse mennesker? Hvordan er deres forhold til kristendommen? Hva slags samfunn lever de i? — En kort karakteristikk av noen av de viktigste trekk kan hjelpe oss til å vurdere vår oppgave klarere.

Samfunnet

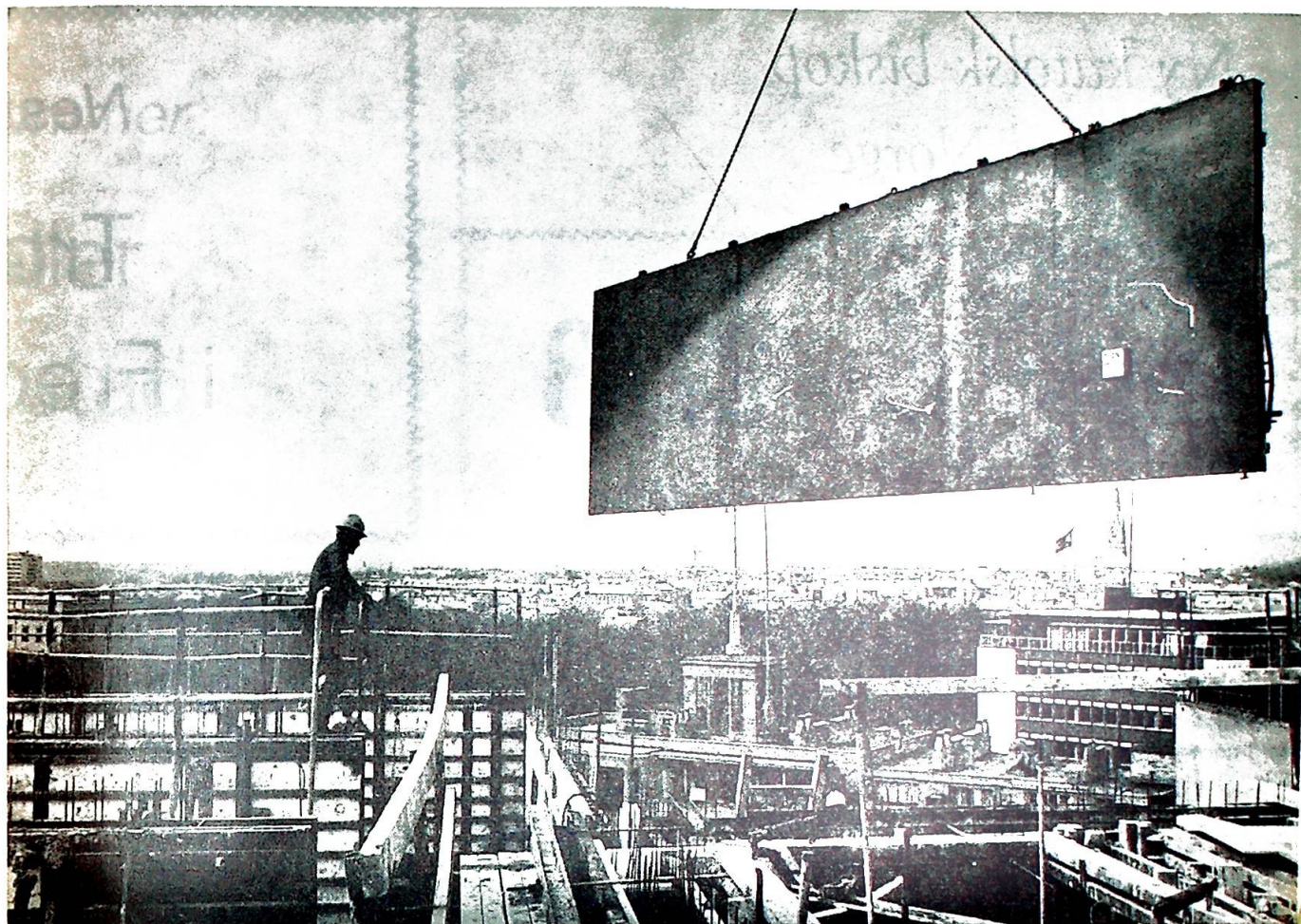
Inntil det enstonige er det blitt gjentatt at Norge hører til den rike del av verden, og likeså at landet er en av verdens få markante velferds-

stater. Når det gjelder de vestlige sosiale målsetninger i vårt samfunn, hersker det nær på samstemmig enighet de politiske partier imellom. Det har ført til en forholdsvis jevn fordeling av godene, til utjevning av klasseforskjell og til utbygging av sosiale tiltak for alle (skole-, helsevesen, pensjonsordninger. . .)

Industrialiseringen fortsetter i stadig økende tempo, og folk flytter fra landet til byer og tettsteder, der de kan finne lønnsomt arbeid. Hele det økonomiske grunnlaget for vår eksistens er under kraftig utvikling med utvilsomme følger for de menneskelige kår i videre forstand, i trivsel eller vantrivsel, følelse av frihet eller

ufrihet i den egne livsskjebne, vaner mentalitet og sans for verdier.

Et økende politisk engasjement fører for manges (ikke minst de unges) vedkommende til direkte politisk innsats, interesse for politisk tenkning er levende; det gjelder især forskjellige former for marxisme. På sett og vis gjør motstridende tendenser seg gjeldende: Lukkethet om det egne og hjemlige går sammen med en viss interesse for verdensperspektivene og menneskehetens felles skjebne. Man er opptatt av u-landsproblematikk, befolkningsproblemer, de internasjonale økonomiske strukturer, solidaritet i internasjonal politisk sammenheng, fredsarbeid, Amnesty osv.

På de fleste av disse områdene er imidlertid 60-årenes optimisme blitt avløst av en nokså alminnelig pessimisme, en krisestemning, ikke sjelden med katastrofeangst og tanker om jordens undergang.

Som aldri før er menneskene i det moderne mediasamfunn informert om problemene, og det i verdensmålestokk. Det kan engasjere, politisk eller humanitært. Men det kan også virke avstumpende, ta motet fra mennesker og gi de enkelte en følelse av avmakt.

Respekten for visse sosiale og menneskelige verdinormer er stadig levende. Nordmen flest har fremdeles en befestet tro på den demokratiske styreform i så vel store som mindre sammenhenger, og de ønsker prinsipielt å fremme likestilling for alle, uten hensyn til rase, religion og kjønn. De hevder gjerne retten til fri meningsyttring og krever respekt for den enkeltes samvittighet. Toleranse er noe av et nøkkelord, og likeså ær-

lighet og åpenhet. Følelsen av humanitært ansvar går ofte sammen med en utpreget sans for etiske problemer. Meget av dette er mer velment teori enn gjennomprøvet praksis i det hjemlige, der forholdene snarere har hindret enn fremmet sosial tålsomhet. Spredt bosetning, isolerte miljøer, lokale livsmønstre som lenge var enhetlige, sørget for utrygghet ved det fremmede.

Mange av de normer og verdier som fortsatt holdes i ære, hadde opprinnelig sin plass i et religiøst verdisystem, en levende og personlig opplevt kristen tro. Men i takt med sekulariseringen mistet de sitt religiøse fortegn og dermed vel ofte sin absolutte verdi for menneske og samfunn. Den gradvise avvikling av den uttrykkelige kristne ramme omkring samfunnets liv og funksjoner, og avkristningen av flere og flere miljøer, fører for mange til følelsen av et religiøst tomrom og en søken etter nye «religioner».

Kjernefamilien trues av klare oppløsningstendenser, og de unge velger i stadig økende grad alternative mønstre for samliv og foreldreskap. Økonomisk er de langt på vei, ofte helt uavhengige av det eldre slektledd. De føler seg ofte mer bundet til gruppen av jevnaldrende enn til barndomshjemmet. Dette kommer ikke sjelden av skuffelse over de voksne og deres fastholdte eller tvert om svekne ideal, er, og over den verden de eldre har bygd opp. Det eldre slektledd er på sin side tilbøyelig til bare å minnes hvor meget fattigere og vanskeligere livet var den gang de var unge, de ofre og den pris det kostet å endre på forholdene, stoltheten over at dette lyktes dem. De unge kan ofte ikke dele denne imponerte beundring. De husker ikke bakgrunnen, de samler sin kritikk om det i dag gitte og vil gjøre det bedre, gjennom til dels dyptgripende endringer. (Forts. side 92.)

Ny katolsk biskop i Nord-Norge

Som bekjent for mange innleverte Biskop Johannes Wember, Apostolisk Vikar for Nord-Norge, i oktober sin avskjedssøknad til Paven, slik alle biskoper ifølge konsilvedtak blir anmodet om. Pave Paul VI innvilget i prinsipp søknaden, men anmodet i overensstemmelse med vanlig praksis biskop Wember om å bli foreløpig på post. Fredag 10. mars meldte Vatikanradioen at ny biskop er utnevnt, nemlig den nuværende biskop av Januaria i Brasil, *Johannes B. Przyklenk M.S.F.* tilhørende den tyske provins av Den Hellige Families kongregasjon som har ansvaret for det nord-norske Vikariat. Biskop Przyklenk, som er tysker av polsk avstamning, er født i desember 1916 og var i sin tid elev av biskop Wember på gymnasiet i Eifel. Han har virket som misjonær i Brasil og ble bispeviet i 1962. Intet vi-tes ennå om når innsettelsen i Tromsø vil finne sted. Jeg benytter denne anledning til å takke biskop Wember for hans store og betydelige innsats for Kirken i Norge gjennom snart 40 år og for hans aldri sviktende kollegiale holdning gjennom 13 års samarbeid med undertegnede. Jeg håper på et like godt forhold til hans efterfølger som jeg med dette ønsker hjertelig velkommen til Norge og vår Nordiske Bispekonferanse.

† JOHN W. GRAN
Biskop.

RIP

Vår kjære medsøster Søster Mariann Gerlach døde 13.3. på Åse Sykehus. Requiemessen ble feiret i Molde.

Molde 13.3.1976.

St. Carl Borromeus søstre.
Parkveien 23.

27/3

En
klovn

FRA BISPEDØMMET

Pastor Haakon Kielland Bergwitz er fra og med 1. april i år løst fra sin stilling som sogneprest for St. Olav Menighet i Tønsberg. Han vil midlertidig bo-sette seg i Elisabethhjemmet, Munke-rudveien 52, Nordstrand (Oslo 11).

Pater Philip Caraman, S.J. er fra og med 1. april i år utnevnt til ny sogneprest (konstituert) for St. Olav Menighet i Tønsberg.

Oslo, 15. mars 1976.

† JOHN W. GRAN
Biskop

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 60,— PR. ÅR

Neste Tros i Fred

OM

Da redaktøren ikke vil ha noen dypsindig lederartikkel i dette nummeret, har jeg fått chansen.

Dette bildet ble tatt i forrige uke, og det får en klovn til å filosofere på sin måte. Det er fra gesimsen utenfor vinduet til en takleilighet midt i sentrum. Hunmåken til venstre forsvarer rasende den udmerkede frokosten som hun har funnet i en eller annens åpne «kjøleskap».

En sulten kamerat kommer i stadig stupangrep for å få litt av overfloden.

Er det en selvgod hunmåke eller ikke?

Vel, man taler ikke moral for måker. Akkurat som man heller ikke klapper en krokodille på hodet og sier: Oppfør deg nå ordentlig. Vær en krokodille.

Men til oss mennesker går det fremdeles an å si: Vær en mann. Vær en kvinne. Det betyr kanskje:

Forsøk å være det som det egentlig er meningen med ditt liv.

Fugledramaet sto på noen skrikende minutter. Den rike måken spiste og hylte — inntil hun var

nummer:

Feller
kstad

Siste side:

Gatebohemer på
en T-banestasjon

MÅKER

mett. Da slapp den andre til og fikk noen rester.

Er ikke vi dumme mennesker omtrent like selvgode? Og det uten at det kan sies noe særlig til vårt forsvaret.

Vi kjemper for vårt og våre, vi gir nødvendig slipp på noe vi synes tilkommer oss. Vi skremmer raskt bort de sultne og ukjente hvis de dukket opp på gesimsene.

Og vi glemmer at de finnes i store flokker og skarer. Og at de før eller senere vil komme som en rasende storm.

De ukene vi nå lever i frem til påskehøytiden er en stund da vi helst ikke skulle glemme slike ubehageligheter.

Vær et menneske.

Et menneske i forhold til andre mennesker.

Et menneske er mer enn en selvgod måke. Og noe annet enn en glupsk krokodille.

Et menneske tilhører blant annet et fellesskap. Og den som ikke er villig til å dele av sin overflod med andre

bryter faktisk på egen hånd og av fri vilje ut av dette fellesskapet.

Og mens den skrikende måken er uten skyld — fordi det er en måke — så blir menneskets skyld synlig.

Og hvis så denne skyld og dette ikke oppfylte ansvar er synlig for alle andre enn den det egentlig gjelder, så har vi en liten tragedie.

Slik har dette bildet fått meg til å amatør-filosofere, bli streng og kanskje plagsom.

Det vil si:

Dette ser jo dere. Jeg skjønner ikke såpass.

Hvilket også er en smule tragisk.

Husk Faste- aksjonen!

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag enten på (02) 20 72 26 eller på (02) 28 95 18.

Postadressen er Akersvn. 5, Oslo 1.

Jubileum med konvertitter

REDAKSJONELT

EN

I morgen, søndag den 28. mars feirer St. Josef menighet i Haugesund sitt 50 års jubileum, med nye konvertitter i sin midte og i optimismens tegn. For et par år siden mistet menigheten sin fastboende prest, og den lille flokk katolikker i byen og distriktet ble tilsynelatende straks isolert og nederlagsdømt. Men det har gått anderledes: Menigheten virker mer sammensveiset, mer aktiv idag enn noen gang før. Katolikkene kommer, ofte langveis fra, til de messene som blir holdt hver fjortende dag av den tilreisende prest, og av og til drar de i flokk og følge til messe i Stavanger. Det er ikke bare det at de nekter å resignere og gi opp, det er akkurat som om alvoret i situasjonen inspirerer dem.

Vi har pekt på dette før, og det er en glede å kunne gjenta det ved jubileet. Dette virker også i høy grad inspirerende og oppmuntrende andre steder, og den katolske menigheten i Haugesund er ved sitt 50 årsjubileum blitt et eksempel for oss alle.

Biskop Gran og flere av menighetens tidligere prester kommer til feiringen. Biskopen vil celebrere høy-

messen og gi fermingens sakrament til Jan Drotningstvik og menighetens tre nye konvertitter, fru Moe Jacobsen, Carl Egil Buch og Sverre Wetteland. Det var lenge siden St. Josef menighet hadde noen konvertitter, og akkurat dette omslag gir vel også jubileet en ekstra glede.

En av de som virkelig har skapt nytt liv og håp i menigheten er antagelig pastor Norbert Haunschild i Stavanger, en prest som selv, ifølge jubileumsskriftet, «er den fødte optimist. Ja, noen ganger går han faktisk frem som en dampveivalds». Men han deler æren med mange dyktige og uredde legfolk og med den lille søsterkommuniteten på Moksheim.

Dette er tilsynelatende en kort dagen-derpå tale til Franciskus-søstrene, i Bergen, Haugesund, Stavanger, Arendal og Hønefoss. Kongregasjonens 75 års jubileum er alt feiret med verdighet både i moderhuset på Marias Minde og i de mindre kommuniteter, og bladet St. OLAV's hilsen og gratulasjon kommer på grunn av noe så banalt som trykktider for sent. Men våre tanker er likevel høyst aktuelle får vi håpe.

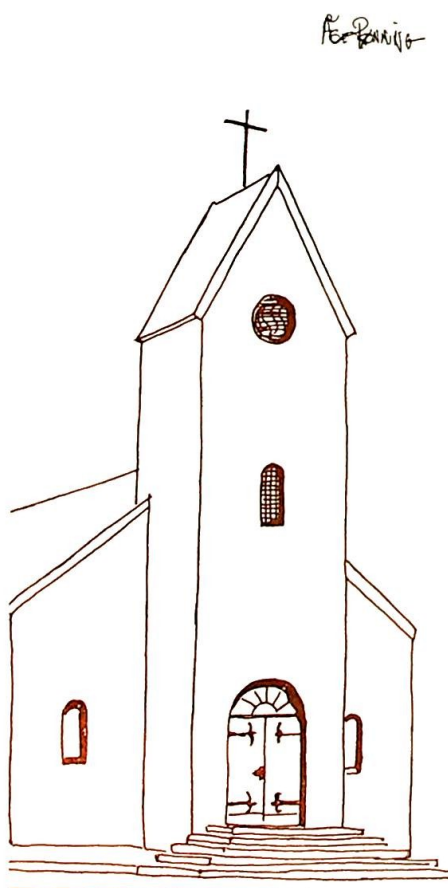
Kongregasjonen ble offisielt opprettet i Bergen den 19. mars 1901 etter at moder Bonaventura og biskop Falize hadde utarbeidet statutter og regler. Fra det øyeblikk til idag har søstrene gjort en kjempeinnsats i bispedømmet i Kirkens tjeneste. På Vestlandet, på Sørlandet (Arendal) og på Østlandet (Hønefoss) bygget kongregasjonen opp sykehus og ydet generøst i alle år hjelp til biskop og prester. Ja, kanskje minnes de ofte nettopp for deres omtanke og omsorg for den enkelte prest. Og det finnes stasjoner i bispedømmet som faktisk er opprettet takket være disse søstre, vi minner om Haugesund og menigheten der.

Men når dette er sagt, kommer vi til noe som bør sies ved dette jubileet: Det er blitt vanlig å se på kongregasjonens innsats som en ærerik fortid. Man noterer seg at mange

TIDLIGERE PRESTER I HAUGESUND

Dette er en liste over de sogneprester som i de forløpne femti år har virket i St. Josef menighet i Haugesund:

- Pater Jacob Mangers S.M.*
- Pater P. Bzdyl S.M.*
- Pastor H.v.d. Vlugt*
- Pastor F. J. Fischedick.*
- Pater Johan Castricum OFM.*
- Pater Leo van Ekeren OFM.*
- Pastor Gerhard Vranken*
- Pastor Arne O. Sund.*
- Pastor Alan Cyril Littlewood.*

FORTSETTELSE

av søstrene idag har en høy alder, og man avskriver enkelte ganger hele dette søstersamfunnet. Man takker for en storartet, fremragende innsats i de 75 år som har gått — man er tilbøyelig til å sette en sluttstrek her.

Men det er ikke riktig. Av 108 søstre som lever i denne kongregasjon idag, er 30 søstre mellom 40 og 60 år og til daglig opptatt med arbeid som er viktig: skolevirksomhet, arbeid på sykehus og i hjemmesykepleien, i barnehaver osv. osv. Vel er de gamle blitt eldre, sånt skjer

og vil skje med oss alle. Men kongregasjonen har en mellom-generasjon av dyktige, innsatsvillige søstre som ikke lar seg knuse åndelig av statistikk — de er en fortsettelse og en fremtid. Ikke for tid og evighet, men for de neste 10-15 år.

Og derfor var dette 75 års-jubileet absolutt ikke en vakker finale. Jeg vil heller uttrykke håp om at jubileet kan bli innledning til flere nye arbeidsformer og til en berikelse av søstrenes fellesskap og det katolske miljøet i Norge.

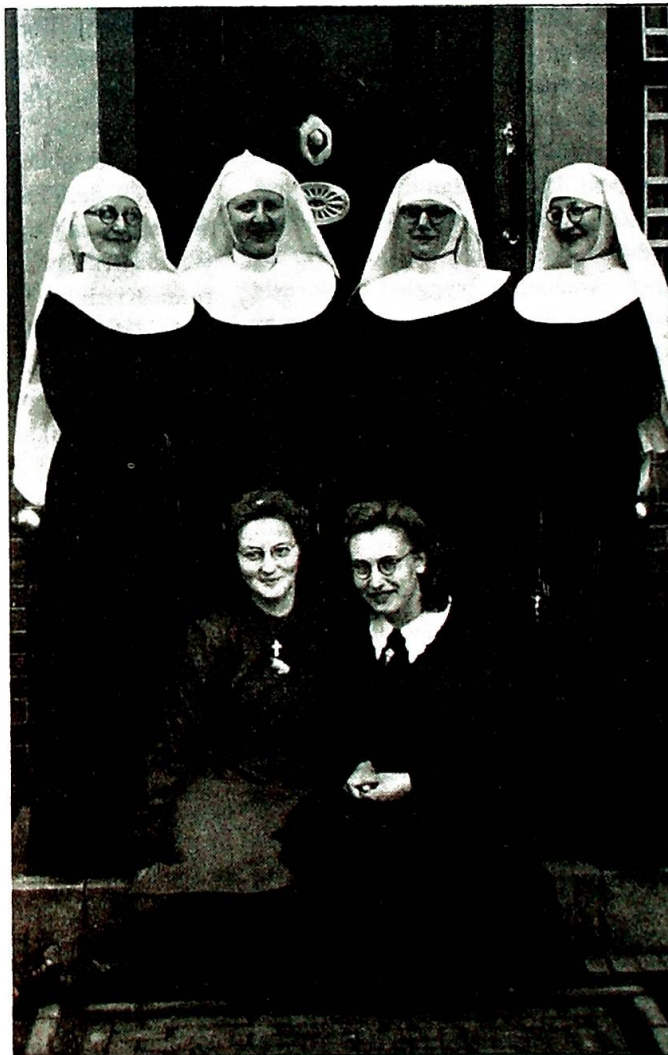
Kjære søster Hieronyma, søster Ansgaria og dere som er forstanderinner i jubileumsåret: Immaculata, Antonia, Ellen, Henrikke, Adelheid, Ambrosia, Jacqueline og Aase, vår hilsen til dere er såre enkel, men bygger på en hel del optimisme og er en protest mot «den sunne fornuft»:

Til lykke med fortsettelsen.

A. R.

VOSS

Frans Xaver-søstrenes nye meditasjonssenter på Voss ble innviet den 21. mars, altså bare noen dager etter jubileet i kongregasjonen.

1. mai 1944 i Bussum: Foran to nye sr. Ellen (til h.), nå forstanderinne på Florida, og sr. Valebjørg, nå i hjemmesykepleien i Oslo. Bak fire som var noviser den gangen: Fra h. sr. Bernarda, sr. Mathea, sr. Stefanie og sr. M. Therese. Alle fire arbeider i dag i Bergen og i Stavanger.

Skaff

St. Olav

en ny

abonnent

i 1976

Katolikk i Norge . . .

Forts. fra side 87

I mange tilfelle, fra familien til de store politiske sammenhenger, synes samtalen mellom disse to vidt forskjellige vurderinger av vår livsform vanskelig, kanskje umulig. De unge møtes i en felles holdning av opposisjon, og de skaper sin egen kultur, noen ganger en «popkultur» som helst skal skille seg klart ut fra det «voksne», tilvante livsmønster. Hos de mer reflekterte unge tar den gjerne politiske former. Meget i de unges holdning er positivt og berettiget. De har sans og evne til solidaritet. De reagerer sunt og riktig mot det overdrevne effektivitetsjaget og den ensidige, nærsynte nyttenkningen i de voksnes samfunn. Men det finnes også en god del protest for protestens skyld, og svært mange unge er ikke bare aggressivt i villrede, men også langt fra selv å leve etter sine kritiske vedtatte idealer. Når vi snakker om «ungdommen», må vi ellers alltid huske at det nødvendigvis dreier seg om en meget uensartet gruppe, med også store indre motsetninger.

*

Meget av det vi har nevnt, må bedømmes positivt og løfterikt, sett fra et kristent standpunkt. Det utgjør en utfordring til kirken og den enkelte kristne om å utdype sitt eget evangeliesyn på en rekke viktige punkter. Mange kristne har da også nå fått øynene opp for problemer de ikke viet stor nok oppmerksomhet tidligere. Det er bare å regne opp: Samvittighetsfrihet, toleranse, sosialt ansvar, fredsarbeidet, kirkens politiske ansvar ute og hjemme, oppfatningen av kvinnen og hennes rolle, forholdet mellom mennesker av forskjellig rase (innbefattet fremmedarbeidernes problem), menneskerettig-

hetene — tortur, forfølgelse — forholdet til utviklingsland, vurderingen av finansverdenen, rustningspolitikken, overbefolkningsproblemet m.v. — Skal den kristne forkynnelse også ta sikte på å fremme og gi full mening til den menneskelige dimensjon i samfunnet, må den ta opp, ærlig og uten fortelser, slike problemer.

Nåtidens samfunn byr altså både på positive og negative trekk. Ikke bare de første, men også de siste danner en utfordring til de kristne.

Velstanden har ikke avskaffet all materiell nød, heller ikke den sosiale ulikhet. Også vårt samfunn kan vise mange eksempler på huller i velferdssystemet og urett i fordelingen av godene. «Klatresamfunnets» konkurranseånd oppmuntrer og belønner i mange sammenhenger menneskelige egenskaper som vi ut fra evangeliets menneskebilde må sette et spørsmålstegn ved, ikke sjelden direkte avvise. «Lykkeprosenten» hos folk er ikke nødvendigvis større en tidligere, og med økonomisk trygghet og dernest velstand følger ikke bare goder, men også nye problemer som økende alkoholisme, narkotikamisbruk, fritidsproblemer, ungdomskriminalitet, en følelse av tomhet, ensomhet og lede — en ny sort masse-nød. Velstanden er ikke skyld i alt dette, snarere vår alment vedtatte bruk av den.

Det nye sosiale ansvars-samfunn kan medføre en viss formyndermentalitet og ufølsomhet for den enkeltes situasjon og enkeltmenneskets egne tiltak og utfoldelse. Industrialisering og urbanisering betyr oppbrudd fra vante miljøer, tap av tradisjoner og veiledende fellesskapstilbud. Den enkelte blir lett overgitt til seg selv og alene å greie hele sin livsorientering i en forvirrende sammensatt og ubarmhjertig krevende verden der alt synes under hurtig forvandling. Resultatet er isolasjon og mangel på

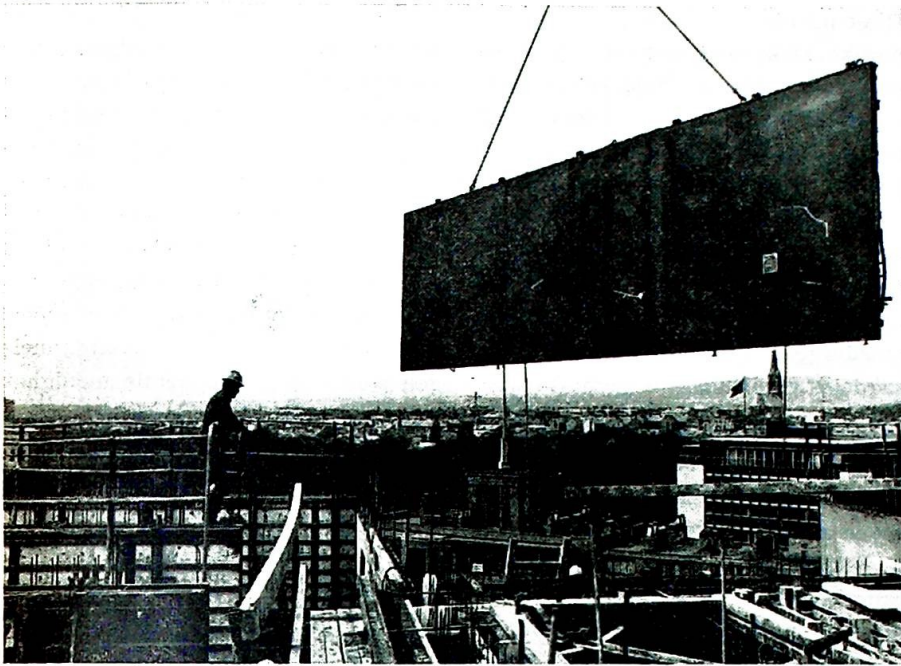
mentale uttrykksmuligheter, ikke sjelden angst. En annen følge av denne prosessen er en utstrakt standardisering av omgivelsene og tilsvarende kulturell utarming og kjedsomhet: Det anonyme og glemte «massemenneske».

Selv om interessen for etiske spørsmål i høy grad er levende, ser vi et gradvis tap av spesifikt kristne verdinormer. Det kan i stigende grad true viktige sider ved det kristne menneskesyn og blant annet gi seg tydelige utslag i lover som ikke respekterer dette syn. Det moderne samfunn er ikke «kristent», heller ikke når det offisielt kaller seg det.

Svekkelsen av nedarvede normer, den gradvise «verdsliggjørelse» av tankegangen (sekularisering) og den voksende toleranse overfor innbyrdes forskjellige livssyn (pluralisme) har også andre følger. Det kan skape rotløshet og usikkerhet hos mennesker som savner faste «referansestammer» i det daglige liv. En utbredt selvstendig og kritisk holdning til faste begreper, livsanskuelser og institusjoner, forbundet med valgfrihet, er i seg selv et gode. Men den kan medføre vanskeligheter når det gjelder å engasjere seg og slå rot innenfor så vel et livssamfunn som et trossamfunn. Kritik er nødvendig og av det gode. Men vårt oppdrag er et annet: Bygge — ikke bare rive ned. Ofte ikke en gang rive, før vi vet så noenlunde klart hva vi vil sette i stedet.

Kristendommen i Norge

Vi har nå flere ganger nevnt kristendommens situasjon og vel gitt inntrykk av at den i dagens fort omskiftelige samfunn befinner seg på vikkende front. Men stemmer det egentlig? Før vi sier noe endelig om den sak, er det rimelig å se noe nærmere på kristendommens faktiske plass i vårt samfunn, og på de kristne kirkers stilling. Eftersom Den norske kirke omfatter det store flertall av det norske folk, i hvert fall i navnet, er det naturlig først å rette blikket mot den, selv om det som her sies

også kan gjelde andre kristensamfunn i Norge.

Den norske statskirkeform forutsetter (Grunnlovens § 2) en offisiell status som det norske folks kirke. Dens status svarte opprinnelig til en realitet, den gang da alle mennesker betraktet seg som offisielt kristne. Alle ble døpt, de fikk katekismeundervisning, ble konfirmert og ekteviet, alt i kirkens og statens felles fastlagte regi. En gikk til kirke på søndag, og presten var den ledende skikkelse i bygda. Men den økende sekularisering og pluralisme er denne monopolstilling kraftig nedskrevet og nå ved å forsvinne. Det bevisste kristne livsinnhold forvitrer hos mange mennesker, slik at statskirketilhørighet slett ikke nødvendigvis står for en indre engasjert kristen holdning. Dessuten setter man mer og mer spørsmålstegn ved statskirkens posisjon som offisiell norsk kirke, selv om den ennå har mange varme forsvarere i Norge.

Det må også erkjennes at det nesten umerkelig er blitt et større og større skille mellom samfunn og kirke. Kirken kan godt leve videre, men den vil gjøre det med stadig begrenset mulighet for utveksling med samfunnet. De to sfærer, kirke og samfunn, dekker og garanterer ikke lenger hverandre, og er på mange punkter kom-

met helt fra hverandre. Denne avstand innsnevrer samtalegrunnlaget, og dermed også mulighetene for å fornye forkynnelsen av evangeliet innenfor de gamle rammer.

Hvordan tar kirkene og kristendommen seg ut sett med samfunnets øyne? Hvorfor virker kristendommen så irrelevant, så menneskelig uinteressant for svært mange nåtidsmennesker? Vel fordi de kristne kirker og samfunnet taler — både innholdsmessig og i formen — forskjellige «sprog». De forstår hverandre ikke godt lenger, og det som blir forstått, føles ikke som noe bidrag til løsningsen av de egne problemer hverken i den ene eller den andre leir. I kirken råder en kristelig tone, en miljøbestemt kristen kultur, en ofte lukket kristen sjargong, en interesse for spesifikt religiøse spørsmål, ofte i bevisst eller ubevisst motsetning til en motsvarende interesse for de samtidsproblemer som opptar menneskene for øvrig. Å komme inn i et kristent miljø kan ofte oppleves som å komme inn i en annen og uvant verden, et eksil. De som holder til innenfor denne begrensede verden befinner seg som regel vel, mens de som nærmer seg den utenfra, formelig kan oppleve en «kulturbarriere».

En rekke sosialpsykologiske og andre faktorer kunne nevnes som mulige

årsaker til denne avstand mellom samfunn og kirke. Selv har vi ikke forutsetninger for å foreta noen uttømmende analyse.

Religionen er gradvis blitt meget av en privatsak: Kristendommen er for mange blitt et indre anliggende, utelukkende et personlig forhold, noe som lett gjør en blind for verdien av regelmessig menighetstilhørighet og andre uttrykk for kristent fellesskap.

Uvitenhet om kirken og det kristne budskap er utrolig utbredt. Det kan skyldes uheldige erfaringer fra skolens kristendomsundervisning — en undervisning som i noen tilfeller har virket direkte mot sin hensikt — allmenlige fordommer mot kristendommen og rett og slett manglende kontakt med de dessverre ofte selv-isolerende kristne kretser. En slik uvitenhet innebærer gjerne en direkte misforståelse av hva det betyr å bli kristen eller å leve som kristen. For mange av disse miljøer vil det å bli kristen si «å omvende seg» i samsvar med et mer eller mindre strengt oppfattet pietetisk omvendelsesskjema. Det å leve som kristne kommer lett til å bestå vesentlig i å være moralsk mekt «bra». Kristen tolkes gjerne som det å være god, snill, medmenneskelig. Det blir gjerne en sosialt akseptert kristelig livsførsel, ifølge normer som ikke alltid er innlysende ut fra evangeliet, snarere ut fra en bestemt miljøbundet forståelse og utlegning av det.

Svært mange ser på Den norske kirke først og fremst som en institusjon, en etablert statsinstitusjon. Man benytter seg av den, langt utover de personlige troendes rekker — til de høytidelige anledninger i livet. Men det betraktes ikke ved slik bruk som en dynamisk kilde til den kristne fornyelse, med et påtrengende viktig og forpliktende budskap å forkynne. Den norske kirke kan også sett utenfra gi inntrykk av en viss velstand og forsiktig besteborgerlighet. Mange, særlig de unge, vil betrakte den som for tidspreget i sine former og reaksjonær i sine standpunkter. Mens andre igjen gjerne vil se den bevare sine vakre

Forts. neste s.

Katolikk i Norge...

(Forts. fra forr. s.)

gamle tradisjoner og sette pris på den nettopp fordi den er «uaktuell» og vesentlig til høytidsbruk — en velkommen avveksling fra et ellers hardt og standardisert hverdagsliv. For mange synes kirken å ha lite viktig å si samfunnet om de ting som opptar folk i sin alminnelighet. Dens forkynnelse har ikke den gjennomslagskraft en kunne vente med slike muligheter i samfunnet. Forkynnelsen uttrykkes ofte i et sprog og omgis av en religiøs atmosfære som allerede fjerner budskapet fra den daglige verden. Det blir ikke et evangelium for oss.

Hvor kristent er det norske folk?

I mange år har en diskutert om nordmennene er et kristent eller tvert om et avkristent folk. De siste årene har en foretatt grundige undersøkelser. De viser omtrent følgende bilde:

Det er et forholdsvis lite mindretall i vårt folk som bevisst avviser både kirke og kristendom. Det store flertall må heller betegnes som velvillig innstilt. Holdningen hos disse varierer fra nokså elementær uvitenhet om hva kirke og kristendom representerer, til bevisst tro — men ofte uten regelmessig kirkegang.

Innenfor denne gruppe finner vi de mange utover de aktive menighetskristne, som gjerne lytter til morgenandakt og gudstjeneste i radio. Adskillige, om enn færre, ber mer eller mindre regelmessig og leser i Bibelen.

Disse ønsker som regel å beholde Den norske kirke som den er, og de er stort sett tilfredse med religionsundervisningen i skolen, fremfor alt med at den finnes, som ledd i oppdragelsen. Gjennomgående betrakter de likevel religionen som en privatsak, noe som egentlig bare angår den enkelte, selv om statskirkens tradisjonspregede ritualer ved livets store anledninger står for dem som noe særdeles verdifullt.

Vi finner et ikke ubetydelig mindretall bevisste og praktiserende kristne som deltar i menighetens liv, og som tildels utfolder en stor og imponerende aktivitet innenfor menighetens ramme. De kristne miljøer i Norge utøver i det hele en meget betydelig virksomhet: De gjør — med gledelige og lovende resultater — meget for ungdommen og har et stort utdannelsetilbud med folkehøyskoler, bibelskoler, skoleleirer, sommermøter, ungdomsopplegg osv. En betydelig sosialkurativ virksomhet strekker seg fra alkoholistsorg, hjem for narkotikamisbrukere o.a. på det hjemlige plan til den omfattende og effektive Kirkens nødhjelp utad. Misjonsarbeidet både innad og utad drives med stor iver og generøsitet, og innenfor de enkelte menigheter, særlig i miljøet omkring arbeidskirkene, foregår det en rikt forgrenet virksomhet.

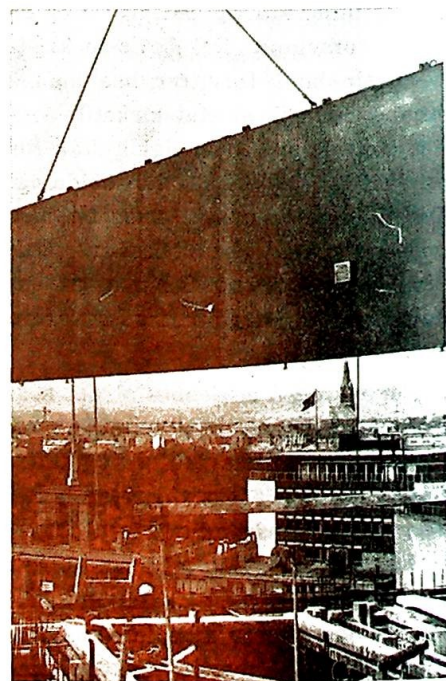
De fleste kristne miljøer holder de tradisjonelle kristne etiske normer i hevd og viser ofte mot og profil når det gjelder å forsvare sine kristne synspunkter offentlig. Selv om Den norske kirke er statskirke, har den egne organer som tar seg av spørsmål som u-landshjelp, befolkningsproblemer, massemediene, kristen pedagogikk (IKO), økumenisk samar-

beid og «kulturdiakoni» (kirkeakademiene). Noen av disse organer har offentlig tilknytning. Andre er fremkommet på kirkens og organisasjonenes eget initiativ. Trolig gir de betydelige spenningene i norsk luthersk kristenliv, fra embetskirke til selvstendig legmannsbevegelse, meget av forklaringen på disse organers noe begrensede innflytelse i samfunnet som helhet. Så vel presteutdannelsen som livet i den lokale menighet kunne gi noe inntrykk av en protestantisme med dype indre splittelser. Det kunne bli uforenlige motsetninger, snarere enn fruktbar pluralitet. Dette passiviserte mange kristne; holdningen kunne bli forsiktig, snarere enn frimodig.

Mange klager over at kirken og de enkelte menigheter først og fremst er organisert etter «kom hit»-strukturer og ikke etter «gå ut»-strukturer. Kristne har en tendens til å arbeide blant seg selv, og når vanskelig ut over visse miljøer. Således er arbeiderklassen svakt representert, det er få fra aldersgruppen 20—40 år, det er adskillig færre menn enn kvinner. Innenfor visse kristelige miljøer kommer i tillegg tendensen til å ta avstand fra aktiviteter og fornøyelser som betraktes som verdslige eller uvesentlige (f. eks. diverse kulturtilbud), ledsaget av en utvilsom fare for

ST. FRANCISKUSSKOLE, 4800 ARENDAL

Fra 1.8.76 blir ledig 1 årsvikariat i førskoleklassen (6-åringer) for en katolsk førskolelærer. Ca. 21 timer pr. uke. Lønn i samsvar med regulativet. Skriftlig søknad med opplysninger om utdanning, praksis, vitnemål og attester sendes: Styret for St. Franciskusskole, Arendal, innen 20. april.

å stenge seg selvtilstrekkelig inne i sin egen krets.

Nordmenns alminnelige holdning til kirke og kristendom synes å se omtrent slik ut: Alle grupper, også de som har en avvisende instilling, deltar i det minste i «livs- og dødsritualene» og mener at disse har en «folkereligøst» nyttig funksjon. Nettopp «folkereligøstheten» har dype røtter og svekkes knapt i vår tid, selv om den kristne gehalt kan bli stadig mer tvetydig.

De fleste mennesker har en konserverende holdning til Den norske kirke, selv om forholdsvis få går regelmessig til gudstjeneste. Den norske kirke gir en vakker og høytidsfull ramme om livs- og dødsritualene, og dens form svarer på mange måter godt til det norske religiøse temperament — kjærlighet til en enkel, oppriktig og dypt alvorlig forkynnelse, følelse for det vakre og høytidelige, en i hovedsaken god norsk liturgisk tradisjon, der hverken livets alvor eller omvendelsens nødvendighet og evangeliets frelsesbudskap, blir fortiet. Men det religiøse blir stor sett blitt noe av et privatanliggende, og forholdsvis få mennesker har noen fellesskapstilknnytning i kristen sammenheng. Kristendommen preger sjelden hele livet; den holdes i en religiøs sfære for seg, uten å gripe inn i hverdagens problematikk. — Otto Hauglin sier: «Det at en forholdsvis høy prosent gir sin tilslutning til sentrale religiøse begreper, betyr ikke at religionen spiller en daglig rolle i deres liv, den innehar vel nærmest en marginalposisjon,

men denne posisjon er til gjengjeld relativt sterk. Utad er det svært få som gir inntrykk av å være religiøse, og jeg vil hevde at religionen utgjør en del av enkeltindividenes "skjulte liv".»

Som konklusjon må det sies, at det finnes et stor og generelt behov for forkynnelse av evangeliet i Norge. Det trengs en formidling av Guds ord som kan virke konkret vekkende og engasjerende i folks tilværelse, og som naturlig fører til en eller annen form for kirketilhørighet og fellesskap. Også hos de unge finnes dette behovet, ofte latent, skjult under protestholdningen. De søker noe ekte, de har sans for verdier ut over de nære ting, og viser for eksempel ofte stor interesse for meditasjon og kontemplasjon, for yoga og andre kroppslige og åndelige øvelser.

Den katolske kirke

Den katolske kirke i Norge strever naturligvis i stor utstrekning med de samme problemer som Den norske kirke. Den virker jo i det samme større miljø. Også den katolske kirke opplever klart påviselige vanskeligheter med hensyn til forkynnelsen av evangeliet ut over sine egne grenser. Også for den gis det sproglige og kulturelle barrierer som hindrer den i å nå frem til «den vanlige nordmann», og enkelte befolkningsgrupper er meget svakt representert (arbeidere og bønder), andre er til gjengjeld særlig sterkt med (akademikere).

Dette forhindrer ikke at den katols-

En katolsk mening om saken

ke kirke også intar en helt spesiell plass blant kirkesamfunnene i Norge, noe som medfører spesielle problemer, men også særlige muligheter for dens forkynnelse. Den karakteriseres bl.a. ved de følgende trekk:

Den skiller seg for mange klart ut som en «autoritetskirke». Og ganske visst: Den har en hierarkisk oppbygning og utøver en enhetlig og nokså fast læremyndighet i spørsmål som angår tro og moral. Den livlige og ganske åpne trosdebatt som har preget katolisismens indre liv siden Det II. Vatikankonsil og forskyvningen mot en større fordeling av ansvaret i kirkens styre har ikke endret denne grunnleggende struktur.

Den katolske kirke utmerker seg også ved sin institusjonelle karakter. Den er en ordnet og lett synlig instans. I forhold til det beskjedne antall katolikker i vårt land har den fra begynnelsen eid en sterkt utbygget organisasjon: Et forholdsvis tallrikt presteskap, mange hospitaler og tilknyttede kvinnelige ordenshus (nå under nedtrapping), foruten flere skoler. Siden Det II. Vatikankonsil er

(Forts. side 98.)

SOMMARKURS

på

SELJORD FOLKEHØGSKULE

4.—10. juli 1976.

Tema: «Kunsten og Menneskeverdet». Framstående førelesarar og kunstnarar blir med. Program elles: Kveldskonsertar, ekskursjonar, utstilling (Sommarutstillinga i Seljord). — Plan frå skulen. Adr. 3840 Seljord. Tlf. 290.

Den nordiske valfart til Lourdes

26. august til 2. september 1976

8 dages flyreise med fuld pension

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, hotel MADONNA . . dkr. 1 880,—
Særpris for syge og handicappede på «Accueil N-D» dkr. 1 250,—
Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Valfartspræst: Pater G. GOMMANS C.M.
Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK 2900 Hellerup.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00 19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , lörd.: Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.:		18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke.		8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30 9.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsøstre</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 783		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

Fra katolsk presse

■ I en tale til vel 450 journalister fra over 40 nasjoner, har pave Paul snakket om pressefolks ansvar og rettigheter. Vær rede til alltid og over alt å forsvare menneskets rettigheter og sanne frihet, uten å gjøre forskjell som det skjer i autoritære regimer og mellom personer av ulike oppfatninger, sa han. Han talte også direkte til korrespondentene for verdenspressen i Rom og sa: Vi skjønner at dere ofte finner at det er vanskelig å forstå oss og derfor frykter vi for at vi kan bli ensidig bedømt. Vi føler oss innhyllet i mysterier, men vi kan ikke gi avkall på muligheten for å bli bedre forstått ut fra vår oppgave og denne oppgavens åndelige karakter.

Kirken må ikke dømmes uten at man kjenner den, sa han. Vi må studeres nøye, fordi vi er vanskelige. Vi må forstås innenfra. Pluralismen som er så høyt verdsatt av vår samtid, krever i det minste toleranse og respekt for andres meninger. Likevel finnes det her og der intoleranse og den rammer av og til den katolske kirke uten protester fra den offentlige opinion eller fra journalistene.

Paven ba pressefolkene om ikke å være tause når menneskers verdighet og ære trues av vold, av økonomisk utbytning eller av slappe moralske regler.

■ Det kan aldri bli en «afrikansk teologi», sa erkebiskop Giovanni Benelli i en tale nylig

til teologistudenter i Abidjan. Derimot venter man at Kirken i Afrika vil berike hele den universelle Kirkes teologi med sine afrikanske tanker og erfaringer.

I talen viste Benelli til den universelle karakter i Evangeliets faste, uforanderlige innhold. På denne bakgrunn er det absurd å snakke om en afrikansk teologi, en afrikansk tro eller en afrikansk Kristus. Når de tar imot Kristi budskap må afrikanerne gi avkall på alt som er uforenlig med det. Men når studentene siden som prester skal snakke til sine landsmenn, må de samtidig ta i betraktning slike ting som afrikansk mentalitet, kultur og karakter.

Benelli avsluttet med å si at han trodde det teologiske arbeidet som ble utført i Abidjan ville styrke og hjelpe hele verdenskirken, ikke bare den afrikanske katolske kirke.

■ Hovedkvarteret til Helligåndspatrene i Rom har mottatt et brev fra erkebiskop Eduardo Musca av Luanda (Angola) hvor erkebiskopen ber misjonærene vende tilbake etter at MPLA har tatt makten i det meste av landet. Omkring halvparten av de utenlandske misjonærene i Angola reiste sin vei da borgerkrigen truet med å stoppe deres virksomhet. I den nåværende situasjon, sier erkebiskopen, kan han imidlertid ikke garantere deres sikkerhet, det er ikke sikkerhet for noen.

Fra Rom heter det i en uttalelse fra Helligåndspatrene at de fleste av de som arbeidet i Angola alt er sendt til andre oppgaver.

■ Kardinal John Wright fra den romerske kurie stoler ikke helt på dagens computere og statistiske oppgaver. Den amerikansk-fødte kardinal som er Prefekt for Vatikanets Kongre-

«VESTAVEJR»

Siden vi samtidig med jubileet i Haugesund også i dette nummer har stoff om Franciskus — søstrenes

gasjon for prester, fremhevet i hvert fall nylig i en tale at man ved å tro at computere og statistikk kan løse menneskenes problemer truer vår personlige frihet og vår ansvarsfølelse.

Kardinalen som snakket ved et teologisk seminar for legfolk i Enna, Sicilia, kritiserte for eksempel dagens vane med å redusere mange ting etter «matematiske mål». Det kan dreie seg om en bedrifts personell-problemer eller befolknings-planlegging.

«75 årsdag» er det riktig å minne om noen ord i St. Josef menighets jubileumsskrift. Der skriver Oskar Hanssen: «Æren og takken for det første krafttak (med å opprette en katolsk stasjon i Haugesund) tilskriver vi Franz Xaveriussøstrene som jo helt påtok seg de pekuniære byrder og alt arbeidet.» Han beretter samtidig den muntre historie om forstanderinnen, moder Beates besøk en dag i riktig vesterlandsk vestavejr:

«Vor kjære ærv. Moder som hadde bragt med sig en bergensk paraply til beskyttelse mot regnet, hadde nok ikke beregnet at regn i Haugesund i forening med vor vinterstorm, vilde bli av så overveldende virkning som det blev. På hjørnet ved Barneparken blev nemlig paraplyen brutalt rykket bort fra ærv. Moders herredømme og foretok en luftreise høit over alle

berg for aldrig å vise sig mer — og vor kjære moder stod igjen med bare håndtaket til erindring.

Våte og medtatte blev vore gjester bragt i hus og etter en tørkeperiode var humøret det allerbedste, ja aldeles utmerket tiltrods for at en stormfull sjøreise til Stavanger skulde foretas samme kveld.»

Opplysningssekretær i Norges Blindeforbund søker hybelleil./leilighet, lavt innskudd. Telefon 46 69 90 v/personalsekr. Svein Moe, eller direkte til Tom Hilton Olsen, (05) 21 24 01.

Plater fra Christophorus:

Strawinsky: Messe, kr. 59,50
Ostkirchliche Gesänge, kr. 59,50
Passions- Und Ostermusik, kr. 59,50
Schütz: Johannes-Passion, kr. 58,—
» Matthäus-Passion, kr. 54,—

Plater fra Schwann:

Händel: Ode on St. Cecilia's Day, kr. 59,50
Sereols: Magnificat, Marti: Magnificat, Casanovas: Salve Regina, sunget av die Sängerknaben von Montserrat, kr. 59,50
Musik am Hofe des Sonnenkönigs Ludwig XIV, kr. 59,50

Bøker fra St. Olavs Forlag:

P. Raulin: Arv og fornyelse, Oslo Katolske Bispedømme 1965—1975, kr. 40,—
Stinissen: Den indre bønnens vei, kommer ca. 30. mars.

Engelske bøker:

St. Thomas Aquinas: Meditations and Readings for Lent, kr. 22,75.
Hertling & Kirschenbaum: The Roman Catacombs, kr. 24,50
Father Squide: Asking the Fathers, kr. 40,—

Tyske bøker:

Zink: Erfahrung mit Gott, kr. 75,50
Herderbücherei nr. 446: Rahmer: Strukturwandel der Kirche als Aufgabe und Chance, kr. 11,30
Nr. 538: Rahner: Herausforderung des Christen, kr. 16,50
Nr. 557: Rahner, Vorgrimler: Kleines Theologisches Wörterbuch, kr. 43,—

For barn: Min Messebok, kr. 16,—, Min Kirkebok, kr. 18,—

PÅSKELYS: 40 cm høye hvite lys med Christusmonogram, kan også brukes som dåps- og kommunionslys, kr. 8,20

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1, tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—14

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Oslo
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Bergen
St. Franciskussøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hammerfest
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hønefoss
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Lillestrøm
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tromsø
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tromsø
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Katolikk i Norge...

(Forts. fra side 95.)

det kommet til en rekke råd og kommisjoner på lokal- og bispedømmeplan.

Den er en mindretallskirke; den teller bare 11 000—12 000 mennesker. Det dreier seg bare om ca. 0,25 pst. som i dag tilhører den katolske kirke av Norges befolkning.

Til nå har den katolske kirke først og fremst virket «selvbevarende», den har heller søkt å oppta mennesker i seg, enn å gå ut blant mennesker for å forkynne evangeliet. I grunnen har den knapt vært noen misjonerende kirke i egentlig mening.

Til for ganske nylig har den også vært et forholdsvis lukket samfunn, meget av en «ghetto-kirke» med ofte beklemmende små menneskelige forhold og sin spesielle religiøse atmosfære. Men den har på et par-tre årtier etter siste krig gjennomgått en meget rask utvikling til en «åpen» kirke: Åpen i økumenisk forstand, men også åpen for samfunnets innflytelse på godt og ondt. Med en adskillig mildere kirketukt er det oppstått en langt friere holdning til den kirkelige autoritet hos den enkelte katolikk. Samtidig er det innenfor kirken vokset frem markerte meningsforskjeller og til dels ganske følbare spenninger der det før besto en enhetlig — ofte disiplinært betinget — holdning hos katolikkene.

Den katolske kirken kom til Norge på nytt for ca. 130 år siden, og den er fremdeles preget av avhengighet i forholdet til verdenskirken og utlandet — selv om den har fått en stadig mer norsk karakter. Den administreres fra Norge, men i samfunn med paven i Rom i henhold til en lovgivning som gjelder for hele den katolske kirke. Liturgien må også som andre steder oversettes til folkesproget. En god del av de menneskelige og finansielle ressurser må fremdeles hentes fra utlandet. En ikke liten del av dens

BERGEN

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

NYGARDSGT. 19

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

medlemmer, geistlige og legfolk, er av utenlandsk opprinnelse.

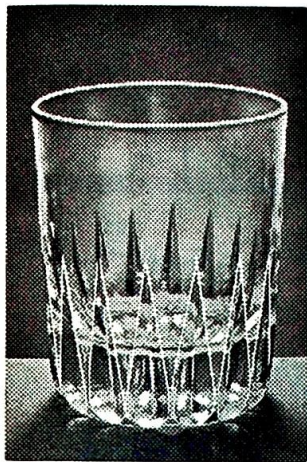
Problemer og utfordringer

På mange måter står den katolske kirke her hjemme nå ved et vendepunkt. De spesielle omstendigheter og vanskeligheter som følger med dens stilling i Norge, kunne friste til en viss usikkerhet med hensyn til fremtiden. De innebærer imidlertid også særlige utfordringer og muligheter for arbeidet i årene som kommer. Avgjørende blir utvilsomt de enkelte katolikkers egen holdning, hvorvidt de kan ta imot utfordringen, innse sitt ansvar, bruke mulighetene. Den katolske kirke har en mindretallskirkes få og små ressurser. Den må kjempe for sin materielle eksistens og for sin fremtid som åndelig enhet. Men som frikirke er den uavhengig av det offentlige og kan dermed gi et annet bilde av enkel fordringsløshet enn en

kirke på statlig bakgrunn. Den slipper også å bli avvist som en gren av den «offisielle kristendom», og kan lettere fornye seg innenfra. Norske katolikker er et lite mindretall, men de er en del av verdenskirken — med adgang til dens liv, tradisjoner og mangfold. Siden det annet Vatikan-konsil har denne tilknytning vært en kilde til fornyelse, som er enestående på kirkelig hold i Norge, og som bare gjenspeiler den katolske kirkes fornyelse på verdensplanet.

Den katolske kirke er altså blitt en «åpen» kirke. Dermed er meget av det som tidligere beskyttet katolikkene, men kanskje stengte andre ute, falt bort. De katolske troende — ikke minst den yngre generasjon — risikerer ganske visst å bli oppslukt av det omkringliggende miljø. Det er ingen ny risiko i kirstendommen. Men de får også en ny og hos oss hittil ukjent mulighet til å bringe sin overbevisning videre til andre mennesker.

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.

Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3,50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIS & CO. AS

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tif. 21 18 32

En åpen kirke som ikke trenger til ytre forsvarsverker, kan ha helt andre muligheter til kontakt og utveksling med verden i forkynnelsestjeneste, enn den «lukkede» kirke.

Den katolske kirke i Norge er som nevnt fremdeles i høy grad avhengig av utenlandske ressurser. En slik hjelp er nødvendig og normal når kirken igjen skal rotfeste seg i et land, men en kan ikke vente at den skal fortsette utover en viss periode. I dag er noen av disse ressursene som har hjulpet så meget hittil, ved å forsvinne.

Dermed oppstår utfordringen til aktivt og ansvarsbevisst å bygge opp en kirke som i langt høyere grad kan stå på egne ben — en kirke som både er i stand til å formidle verdenskirkens liv og gi dette liv naturlig uttrykk ut fra norske forhold. Det vil si en kirke som er mer uavhengig av utenlandsk hjelp, en kirke som med hele sin hierarkiske struktur allikevel i høyere grad evner å fordele ansvar og initiativ på de enkelte troende, og gjøre det på en organisk måte, slik at enhver kan virke ut fra sin funksjon i kirkens enhet. Det vil bli en kirke som mindre enn tidligere bæres oppe av prester og søstre — som hittil har gjort en så stor innsats — og mer av legfolket selv. Kort sagt — en kirke som eksisterer mindre «ovenfra» og «utenfra» og mer «innenfra» og «nedenfra» — en kirke rotfestet i norsk jord.

I et mer og mer sekularisert og avkristent samfunn er også det religiøse klima blitt hardere. Ikke desto mindre skulle den katolske kirke ha spesielle forutsetninger for å forkynne i et slikt miljø. Den katolske kirkes integrerte menneskesyn, dens forsoning av tro og viten, dens overbevisning om at Guds rike vokser frem også midt i denne verden — selv om det aldri kan identifiseres med verden — gir den rike muligheter for samtale og utveksling med samfunnet.

*

I et samfunn der de tradisjonelle normer svikter, og der usikkerhet om grunnleggende verdier griper om seg, er den katolske kirke gjennom sin tradisjon og sin læremyndighet særlig rustet til å hevde og forsvare et etisk begrunnet syn på mennesket. Selv om det i dag også innenfor kirken er debatt om hvordan visse etiske normer skal tolkes rent konkret, står likevel grunnsynet fast.

I det åndelige tomrom som etter hvert oppstår i samfunnet, vil den katolske kirke forkynne hele Kristi åpenbaring, som den tolker under Åndens veiledning. Det er ikke av hovmod, men tvertom som et ut-

(Forts. neste s.)

**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen
TOYENGT. 2, Oslo

I kirkens nåværende åpne situasjon ligger det både ute og her hjemme en utfordring til «å fornye saltets kraft», og langt mer bevisst enn tidligere utdype sitt trosliv og leve det. Det er en nødvendighet, dersom de troende i stedet for å bli oppslukt av samfunnet, selv skal kunne påvirke det og bringe evangeliet ut til menneskene.

FILM

Lasse og Geir og alle vi andre

I 1950 var det i Norge 65 000 personbiler, i år er det 900 000. Siden midten av 1930-årene har middellevetiden for menn økt med 7 år og for kvinner med 10 år. På sykehus og i humanitær virksomhet arbeidet det mellom 10 og 12 000 personer i 1930, og 70 000 i 1970. De samlede sosiale ytelser pr. innbygger har femdoblet seg fra 1950 til 1973. For 25 år siden gikk 26 211 unge mennesker på realskole/middelskole — i 1973 var tallet 135 608. I 1930 var det 18 700 lærere i skoleverket, i 1970 65 600. Tallet på studenter var 4 817 i 1930, 7 481 i 1950, ca. 40 000 ifjor.

Trygve Bratteli har innkassert en god del av æren for alt dette i en artikkel i «Samtiden», og det er ham ved unt, en annen sak er at internasjonale konjunkturer har mere av æren for at Norge har hatt råd til dene investeringen i velferden. Det som ikke kom frem i Brattelis artikkel forteller filmen «Lasse og Geir» om — nemlig den skremmende tomheten hos så mange åndelige hjemløse unge mennesker idag. Akkurat nå er en stasjon på T-banen i Oslo stengt for en uke på grunn av stadig bråk, og en Oslo-journalist har lansert et nytt ord om bråk-makerne: «gatebohemer».

Det er dette filmen handler om, unge bøller, ute av stand til å uttrykke seg i annet enn råprat, rampete, dir-

ekte farlige om man går dem for nær, helt uten ideer og ambisjoner, uten forståelse for det partiet som kjempet frem alle de godene vi tar for gitt, og som nå ser seg rådvilt omkring etter flere sosialarbeidere for å pleie dem som er blitt velferdens avideologiserte ofre.

Jeg skal ikke et øyeblikk legge regningen for vår tids ungdomsproblem foran regjeringspartiets dør — kirke- ne, i flertall, har like stor skyld, og foreldrene må svare for seg også. Her og nå skal jeg bare peke på at denne harde og meget ujevne filmen, som vil ergre mange og sjokkere mange retter kameraet mot en skyggeside av samfunnet som ingen har lov til å lukke øynene for: flere og flere unge savner enhver form for åndelig ballast, de er blitt fremmede for familie og tradisjon, for vanlige æresbegreper og personlige ambisjoner, og hva kristent budskap angår så kan det like gjerne presenteres på kinesisk som på latin eller norsk: for en gatebohem på tokt i en T-banestasjon er det rene tullpratet å snakke om Gud og kjærlighet.

En høyst ujevn film, sikkert en urettferdig film, og om den vil gjøre Dem flyende sinna og forarget så meget dess bedre: så rå er virkeligheten for en del mennesker idag. Dessverre. PER BANG

Katolikk i Norge...

(Forts. fra forr. side.)

trykk for troskap mot Guds gaver, når den mener at den i spesiell forstand kan kalle seg for Kristi kirke og at den kan formidle det søkende menneske fylden av hans nådegaver og hans sannhetsord.

Den katolske kirke eier også en åndelig, mystisk tradisjon som kan gi svar på mange menneskers lengsel etter bønn og fordypelse.

Mennesker som opplever ensomhet, indre usikkerhet og rotløshet, innbyr den katolske kirke til et liturgisk og — så langt vi evner — et menneskelig fellesskap. For mange er opplevelsen av Kristus-mysteriet slik som det feires i kirkens liturgi, det utslagsgivende. Det føres oss inn i en annen virkelighets-dimensjon og gir oss en fast forankring utenfor oss selv, en grunn som gir sammenheng og retning til våre liv som enkeltmennesker og som folk.

Påskenummer 10. april

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 60 pr. år.
Kr. 30 ½ år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 70.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.